

PROJEKT PROFILAKTYCZNO-EDUKACYJNY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY pn. „Poznań uzależniony od profilaktyki”

Termin realizacji: wrzesień – listopad 2019

Realizatorzy projektu:

- 1. Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych**
- 2. Wydział Oświaty**
- 3. Straż Miejska**
- 4. Policja**
- 5. Teatr Muzyczny w Poznaniu**
- 6. Organizacje pozarządowe**

Poznań 2019

*Opracowanie: Joanna Olenderek WZiSS UMP tel. 878 16 70, adres e-mail:
Joanna_Olenderek@um.poznan.pl*

*Osoba do kontaktu: Iwona Garczyńska WZiSS UMP tel. 061 878 59 85,
adres e-mail: iwona_garczyńska@um.poznan.pl*

I. OPIS PROJEKTU

Projekt stanowi przedsięwzięcie Miasta Poznania w zakresie realizacji następujących kierunków działań określonych w Narodowym Programie Zdrowia (NPZ):

2.3.1. Profilaktyka uniwersalna

2.3.2. Profilaktyka selektywna

3.1.1. Edukacja zdrowotna

Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) poziomy profilaktyki w NPZ zbudowane są z uwzględnieniem kryterium dotyczącego oceny indywidualnego ryzyka powstania problemów zdrowotnych. Nowe terminy ujęte w Programie definiują różnice między profilaktyką i promocją zdrowia, a także między profilaktyką i leczeniem uzależnień oraz innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyka uniwersalna ukierunkowana na całe populacje.

Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.¹

Niniejszy projekt powstał z inicjatywy realizatorów Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MPPiRPA) oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii (MPPN) przyjętych do realizacji Uchwałami Rady Miasta Poznania. Opracowując koncepcję stworzenia projektu kierowano się

¹ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku, PARPA, Warszawa 2017

potrzebą zapewnienia jego interdyscyplinarności tzn. spójnych działań różnych systemów i branż w zakresie profilaktyki i edukacji skierowanej do dzieci i młodzieży. Przyjęto założenie, że grupę docelową projektu będą stanowili uczniowie poznańskich szkół, wśród których będą uczniowie kwalifikujący się zarówno do działań z obszaru profilaktyki selektywnej oraz profilaktyki uniwersalnej. Jednym z ważnych aspektów projektowanych działań jest również uwzględnienie uczestnictwa wszystkich uczniom poszczególnych klas szkolnych bez różnicowania indywidualnych kosztów udziału uczestników oraz kosztów ponoszonych przez realizatorów. Przyjęte rozwiązanie jest zgodne z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dot. alkoholu i nierówności w zakresie ograniczania dysproporcji w dostępie do dóbr kulturowych, środowiskowych i edukacyjnych osób, u których dostęp ten może być ograniczony z powodu szkód spowodowanych spożyciem alkoholu ².

Realizacja projektu.

Projekt jest realizowany od 2018 roku, przy współpracy Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych oraz Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Poznania, Straży Miejskiej, Policji, Teatru Muzycznego, a także organizacji pozarządowych. W 2019 roku będzie realizowany w okresie od września do listopada.

Projekt składa się z kilku, wzajemnie ze sobą połączonych etapów:

1. Uczestnictwo w spektaklu teatralnym,
2. Lekcja terapeutyczno-profilaktyczna w szkole,
3. Lekcja tańca w szkole,
4. Spotkanie z Policjantem i Strażnikiem Miejskim w szkole,
5. Lekcja wychowawcza – połączona z ewaluacją projektu,
6. Udział klas w konkursie.

Grupa docelowa.

Projekt adresowany jest do młodzieży w wieku 13-19 lat, zagrożonej w sposób szczególny obecnością czynników ryzyka, związanych z używaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych. Do projektu zgłaszani będą uczniowie poznańskich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, którzy mogą być narażeni na podejmowanie zachowań ryzykownych związanych z alkoholem i narkotykami.

W zakresie profilaktyki uniwersalnej oraz selektywnej jako kryteria służące do zaprojektowania przedsięwzięcia uwzględniono przede wszystkim potencjalne eksperymentowanie z narkotykami/dopalaczami/lekami w celach odurzania się, nadużywanie alkoholu, przynależność do patologicznej grupy rówieśniczej, wpływ grupy na zachowanie uczestników, dyskryminacja przez rówieśników lub outsiderstwo w grupie rówieśniczej, spędzanie czasu wolnego, reakcje na rzeczy zabronione i zakazane.

Działania prowadzone będą dla **około 2.400 uczestników projektu**. Kwalifikacja poszczególnych klas szkolnych wynika z przekonania, że grupa rówieśnicza spełnia funkcję istotnego środowiska społecznego, w którym

² Alkohol i nierówności. Praktyczne aspekty przeciwdziałania nierównościom związanym ze szkodami spowodowanymi spożyciem alkoholu. Autor: Belinda Loring, WHO 2014

młodzi ludzie uczą się zaspokajać potrzeby ważne dla prawidłowego rozwoju, takie jak bycia akceptowanym, przynależności, wpływania na rzeczywistość społeczną (rówieśniczą). W grupie zachodzą różne interakcje w zakresie przyjmowanych wartości, norm rozwoju i samorealizacji, szacunku dla siebie i innych, prawa do zaspokajania własnych potrzeb, uwzględniania potrzeb innych, otwartości i szczerości w relacjach społecznych, bycia sobą, emocjonalności i ekspresji siebie. Wielokierunkowe oddziaływanie grupy niesie za sobą zarówno pozytywny aspekt ale także negatywny w sytuacjach utraty kontroli nad spożywaniem alkoholu lub też eksperymentowaniem z narkotykami.

Nabór uczestników.

Rekrutacja uczestników projektu będzie się odbywała za pomocą **formularza zgłoszeniowego** stanowiącego załącznik do niniejszego projektu. Wypełniony formularz zgłoszeniowy należy przesłać do Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych UMP drogą elektroniczną. Z uwagi na ograniczoną liczbę miejsc dla uczestników o kwalifikacji do projektu i jego etapów decyduje kolejność zgłoszeń.

W przypadku wyczerpania biletów na przedstawienia możliwy jest udział szkół w projekcie bez ich obejrzenia.

II. CELE PROJEKTU

Głównym celem projektu jest propagowanie świadomości konsekwencji nadużywania alkoholu, dopalaczy oraz narkotyków.

Ideą projektu jest zwiększenie wśród młodzieży zainteresowania sposobami blokowania chęci eksperymentowania z alkoholem i ze środkami psychoaktywnymi poprzez wskazywanie alternatywnych sposobów na bodźce pozytywne np. taniec. Zapewnione w ramach projektu uczestnictwo w spektaklu teatralnym, lekcje terapeutyczne oraz lekcje tańca mają na celu również aspekt zmniejszania nierówności społecznych wśród dzieci i młodzieży wynikających z kontekstu społeczno-ekonomicznego powiązanego z nadużywaniem alkoholu identyfikowanego przez WHO jako element mający niekorzystne oddziaływanie na proces socjalizacji społecznej.

Cele szczegółowe projektu:

1. Upowszechnianie wiedzy na temat konsekwencji spożywania alkoholu oraz zażywania narkotyków i dopalaczy
2. Kreowanie i wzmacnianie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących u progu inicjacji alkoholowej lub eksperymentujących z narkotykami czy też dopalaczami
3. Dostarczanie informacji na temat zagrożeń oraz możliwości uzyskania pomocy w sytuacji problematycznego spożywania alkoholu lub zażywania dopalaczy

Wspomaganie procesu poznawczego mechanizmów funkcjonujących w grupie rówieśniczej i zakresu ich oddziaływania w sytuacjach inicjacji alkoholowej lub przy stosowaniu substancji psychoaktywnych.

III. ETAPY REALIZACJI DZIAŁAŃ

ETAP 1. UCZESTNICTWO W SPEKTAKLU TEATRALNYM

Opis działania: Spektakl teatralny wykorzystany jako narzędzie projektu profilaktycznego jest nie tylko opowieścią edukacyjną, ale elementem dostarczania bodźców pobudzających refleksję nad wyborami, wartościami, sposobami wyrażania siebie oraz funkcjonowania w grupie odniesienia. Uczestnictwo poszczególnych klas w spektaklu jest rozpoczęciem, wstępem do dalszego procesu profilaktycznego. Spektakl ma być impulsem do pogłębienia wiedzy i chęci zaangażowania się w projekt.

Finansowanie działania: ze środków MPPIRPA oraz ze środków zapewnionych przez Radnych Miasta Poznania na kampanię przeciwko dopalaczom (poprawka budżetowa na 2018) zakup biletów dla uczestników zakwalifikowanych do projektu.

Sposób realizacji: Odbiór biletów przez koordynatorów projektu z Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych. Dystrybucja biletów wśród uczniów za pośrednictwem koordynatorów projektu. Udział klas szkolnych w przedstawieniu i opieka wychowawców zapewniona przez Wydział Oświaty.

Terminy spektakli:

- 18.09.2019 r. (środa), godzina 10:00
- 18.09.2019 r. (środa), godzina 13:30
- 19.09.2019 r. (czwartek), godzina 10:00
- 19.09.2019 r. (czwartek), godzina 13:30
- 20.09.2019 r. (piątek), godzina 10:00
- 20.09.2019 r. (piątek), godzina 13:30

ETAP 2. LEKCJA TERAPEUTYCZNO – PROFILAKTYCZNA W SZKOLE

Opis działania: Opracowanie scenariusza zajęć z grupą w oparciu o programy dla dzieci i młodzieży rekomendowane przez PARPA (np. Program Debata, Program Domowych Detektywów, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Program FreD goes net)³ i przeprowadzenie zajęć dla klas uczestniczących w realizacji projektu. Zakres tematyczny lekcji ukierunkowany na profilaktykę uniwersalną oraz selektywną stanowiącą uzupełnienie merytoryczne do treści oglądanego wcześniej spektaklu. Zajęcia będą się odbywały w szkole, po uzgodnieniu terminów z dyrekcją oraz wychowawcami klas za pośrednictwem koordynatorów projektu. Prowadzący zajęcia specjaliści, terapeuci zostaną wyłonieni w ramach postępowań konkursowych przeprowadzonych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych.

Sposób realizacji: Finansowanie działania ze środków MPPIRPA, uczestnictwo uczniów poszczególnych klas i opieka wychowawców/pedagogów szkolnych w trakcie zajęć realizowanych na terenie szkoły zapewniona przez Wydział Oświaty. Przewidywana liczba godzin lekcyjnych dla całego projektu – ok. 80 godzin (łącznie dla wszystkich szkół).

ETAP 3. LEKCJA TAŃCA W SZKOLE

Opis działania: Opracowanie scenariusza zajęć z grupą w oparciu o elementy programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży rekomendowanych przez PARPA

³ Rekomendowane programy dostępne są na stronie internetowej <http://programyrekomendowane.pl/>

(np. Program Fantastyczne Możliwości, Program Archipelag Skarbów, Program Laboratorium Wiedzy Pozytywnej)⁴ i przeprowadzenie zajęć dla klas uczestniczących w realizacji projektu. Zakres tematyczny lekcji ukierunkowany na profilaktykę uniwersalną oraz selektywną stanowiącą uzupełnienie merytoryczne do treści oglądanego wcześniej spektaklu. Wykorzystane w zajęciach wątki muzyczne i taneczne mają stanowić klamrę spinającą treści artystyczne i merytoryczne projektu. Lekcja tańca w projekcie ma odegrać głównie rolę poznawczą i inspirującą jako antidotum na ryzyko uzależnienia lub inicjacji zachowań uzależniających od alkoholu lub dopalaczy. W psychologii choreoterapia zaliczana jest do tzw. **arteterapii**, czyli terapii poprzez sztukę. Terapia tańcem polega na psychoterapeutycznym wykorzystaniu ruchu jako środka ekspresji, który zwiększa fizyczną i psychiczną integrację człowieka. W terapii tej taniec (ruch) służy do podejmowania i nawiązywania relacji, poznawania i wyrażania emocji, rozwiązywania konfliktów, odkrywania swoich potrzeb, eksperymentowania z nowymi formami ruchu. Zajęcia będą się odbywały w szkole, po uzgodnieniu terminów z dyrekcją oraz wychowawcami klas. Scenariusz zajęć może przewidywać łączenie klas w grupy nawiązujące do formy mityngów. Prowadzący zajęcia trenerzy zostaną wyłonieni w ramach postępowań konkursowych przeprowadzonych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych.

Sposób realizacji: Finansowanie działania ze środków MPPiRPA, uczestnictwo uczniów poszczególnych klas i opieka wychowawców/pedagogów szkolnych w trakcie zajęć realizowanych na terenie szkoły zapewniona przez Wydział Oświaty. Przewidywana liczba godzin lekcyjnych dla całego projektu – ok. 80 godzin (łącznie dla wszystkich szkół).

ETAP 4. SPOTKANIE Z POLICJANTEM I STRAŻNIKIEM MIEJSKIM W SZKOLE

Opis działania: Opracowanie scenariusza zajęć z grupą w oparciu o programy dla dzieci i młodzieży rekomendowane przez PARPA i przeprowadzenie zajęć dla klas uczestniczących w realizacji projektu. Zakres tematyczny lekcji ukierunkowany na profilaktykę uniwersalną oraz selektywną stanowiącą uzupełnienie merytoryczne do treści oglądanego wcześniej spektaklu. Zajęcia będą się odbywały w szkole, po uzgodnieniu terminów z dyrekcją oraz wychowawcami klas. Scenariusz zajęć może przewidywać łączenie klas w grupy nawiązujące do formy mityngów.

Sposób realizacji: Prowadzenie zajęć przez funkcjonariuszy policji i strażników miejskich w ramach współpracy wynikającej z MPPiRPA oraz zadań realizowanych przez Zespół ds. Profilaktyki funkcjonujący w Straży Miejskiej. Uczestnictwo uczniów poszczególnych klas i opieka wychowawców/pedagogów szkolnych w trakcie zajęć realizowanych na terenie szkoły zapewniona przez Wydział Oświaty. Przewidywana liczba godzin lekcyjnych – ok. 40 godzin w ramach całego projektu dla wszystkich szkół.

ETAP 5. LEKCJA WYCHOWAWCZA W SZKOLE

Opis działania: Opracowanie scenariusza zajęć z grupą w oparciu o programy dla dzieci i młodzieży rekomendowane przez PARPA i przeprowadzenie zajęć dla klas uczestniczących w realizacji projektu. Zakres tematyczny lekcji ukierunkowany na

⁴ j.w.

profilaktykę uniwersalną oraz selektywną stanowiącą uzupełnienie merytoryczne do treści oglądanego wcześniej spektaklu. Zajęcia będą się odbywały w szkole, po uzgodnieniu terminów z dyrekcją oraz zgodnie z planem pracy wychowawców klasowych.

Sposób realizacji: Prowadzenie zajęć przez wychowawców klas lub pedagogów szkolnych w ramach współpracy wynikającej z zaangażowania w niniejszy projekt. Uczestnictwo uczniów poszczególnych klas i opieka wychowawców/pedagogów szkolnych w trakcie zajęć realizowanych na terenie szkoły zapewniona przez Wydział Oświaty. Liczba godzin-uzależniona jest od ilości zgłoszonych do projektu klas.

ETAP 6. UDZIAŁ KLAS W KONKURSIE

Opis działania: Opracowanie regulaminu konkursu i jego przeprowadzenie wśród uczniów klas uczestniczących w realizacji projektu. Zakres tematyczny konkursu ukierunkowany na profilaktykę uniwersalną oraz selektywną stanowiącą uzupełnienie merytoryczne do treści oglądanego wcześniej spektaklu. Szczegółowe warunki i zasady uczestnictwa zostaną określone w regulaminie.

Sposób realizacji: Ogłoszenie i przeprowadzenie konkursu zapewni Teatr Muzyczny w Poznaniu przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych oraz Wydziałem Oświaty UMP. Dla zwycięzców konkursu przewidywane są nagrody grupowe i indywidualne.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Formularz zgłoszeniowy.
2. Karta potwierdzeń.

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY DO UDZIAŁU W PROJEKCIE POZNAŃ UZALEŻNIONY OD PROFILAKTYKI – 2019 r.

Pełna nazwa szkoły	
--------------------	--

	<i>Prosimy o podanie pełnej nazwy szkoły. W przypadku zespołów szkół należy podać nazwę zespołu szkół oraz szkoły należącej do zespołu, biorącej udział w projekcie.</i>	
Adres szkoły		
Klasy biorące udział w projekcie	<i>Prosimy o wskazanie konkretnych klas.</i>	
Liczba uczniów	<i>Prosimy o podanie liczby uczniów łącznej oraz z podziałem na klasy.</i>	
Liczba opiekunów	<i>Prosimy o podanie liczby opiekunów biorących udział w spektaklu.</i>	
Czy w klasach są osoby z niepełnosprawnościami?	<i>Jeśli tak, należy opisać rodzaj niepełnosprawności. Informacja niezbędna w celu zapewnienia odpowiednich warunków udziału w spektaklu.</i>	
Terminy spektaklu „Footloose”	☐ 18.09.2019 r. (środa), godzina 10:00 ☐ 18.09.2019 r. (środa), godzina 13:30 ☐ 19.09.2019 r. (czwartek), godzina 10:00 ☐ 19.09.2019 r. (czwartek), godzina 13:30 ☐ 20.09.2019 r. (piątek), godzina 10:00 ☐ 20.09.2019 r. (piątek), godzina 13:30	
Osoba odpowiedzialna za dostarczenie prac konkursowych		
Koordynator projektu	imię i nazwisko	
	stanowisko	
	numer telefonu	
	adres e-mail	

Projekt profilaktyczno-edukacyjny dla dzieci i młodzieży pn. „Poznań uzależniony od profilaktyki” finansowany jest ze środków Miasta Poznania przeznaczonych na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

UWAGA:

Warunkiem udziału poszczególnych klas w projekcie jest udział tych klas w konkursie organizowanym przez Teatr Muzyczny we współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania.

Po zakończeniu wszystkich etapów Projektu Koordynator zobowiązany jest do przesłania Karty potwierdzeń na niżej wskazany adres w terminie do 7 dni.

PRZEKAZANIE ZGŁOSZEŃ:

Formularz zgłoszeniowy należy przesłać na adres: **iwona_garczynska@um.poznan.pl**
W temacie wiadomości proszę wpisać: **Zgłoszenie – nazwa szkoły.**

Osoba do kontaktu: **Iwona Garczyńska, tel. (061) 878 59 85**

Oddział Przeciwdziałania Uzależnieniom
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
Urząd Miasta Poznania
ul. 3 Maja 46
61-278 Poznań